

La llengua i els escriptors

L'estranya autocrítica catalana

No llegir en català és un acte d'incultura, igual que rebutjar una tradició artística per raons no artístiques

LOLITA
Bosch

Ara ve quan m'hauria de justificar. Dir que escric aquest text com a lectora. Més enllà de les afinitats polítiques, històriques i socials, d'una sensació i d'un context (com si això fos possible). I demanar també, a qui em llegeixi, que provi de situar-se en un lloc semblant. Que recordi que aquí, vostè i jo, som lectors. Que estem parlant de literatura i prou. Però no ho penso fer. Perquè m'esgota i ens desmereix disculpar-nos sempre. I perquè si ho fem, cada vegada que ho fem, quan ho fem sempre, quan ho fem mecànicament i sense pensar-hi, tornem a posar la literatura de la qual venim i la literatura que fem en una perspectiva política. I no crec que la nostra íntima recerca artística (la de tots nosaltres: lectors) pugui ser eina ni excusa d'una banda ni de l'altra. Perquè la literatura en català no és un reducte de resistència: ni a favor ni en contra. I pensar-ho és ignorant, és limitat i és cec. Perquè llegir en català és, simplement, llegir.

NO LLEGIR en català, en canvi, constitueix un acte d'incultura. De la mateixa manera que ho és refusar qualsevol tradició artística per raons no artístiques. Però passa. Aquí passa molt. Ho sé perquè estic més farta d'escoltar, sense poder ni prejudicis, que la literatura en llengua catalana és dolenta, que no hi ha res que pagui massa la pena i que, en general, el que escrivim aquí és província o de segona.

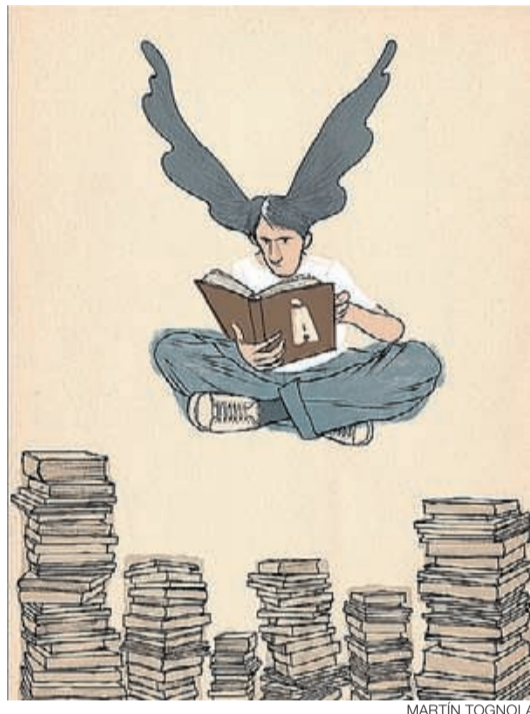
Per començar, perquè provinciàna és, per exemple, la **Víctor Català** (i això mai no podria ser un defecte). I en segon lloc per les raons que m'han portat a escriure aquest

text. I és que cada vegada que sento a dir com n'és de dolenta, la literatura en llengua catalana, faig les mateixes preguntes: «¿Per qui ho dius? ¿Què has llegit? ¿Què busques?»

Perquè, si bé llegir és un exercici de llibertat, també és un esforç que implica disciplina i moltíssima curiositat. I la literatura en llengua catalana, a diferència del que passa amb altres tradicions, no ens arriba mastegada. Aquí el filtre som nosaltres: els lectors. Nosaltres hem de buscar, escollir i pensar. I arribar, en aquesta íntima recerca artística, a allò que ens resulta afí perquè ens parla directament a cadascun de nosaltres.

PERÒ la cantarella que en la nostra tradició literària (la que ens precedeix i la que fem entre tots cada dia) no podem fer aquesta íntima recerca perquè no està a l'alçada de les nostres tradicions contemporànies del món, és trista i preocupant. És trista perquè la incultura és trista, tristíssima. I és preocupant no solament perquè la incultura és sinònim d'una vagància i d'una manca de curiositat que fan venir por, sinó perquè evita que hàgim de fer una reflexió cultural i artística que íntimament ens toca fer. I evitar aquesta reflexió no solament difumina la nostra tradició sinó que ens converteix en mals lectors –encara que ens pensem que no ho som perquè rebem, amb criteri, altres tradicions literàries.

Entenc que tots estem farts d'algunes polítiques culturals, que sa-

MARTIN TOGNOLA

No hi ha arguments per pensar que la nostra literatura no pugui ser incloent, comuna i amb un grau sa de nacionalisme

bem que el resultat d'encerts i d'errors ens ha alliberat de moltes coses, però també ens ha lligat una mica les mans, que hi ha un català que als lectors d'avui dia ens sembla massa institucional i que l'excés de publicació i la falta freqüent de criteri editorial ens confon. Però una cosa és pagar els prejudicis i els excessos d'una imatge de la nostra llengua feta amb malícia, esperit conservador, els ulls embenats i cap endavant o voluntat de criteri (depèn del Govern de torn) i l'altra és no saber pensar, ni llegir, al marge de tot això.

Al marge del que ens han dit els altres que som.

Perquè més enllà de la recerca natural dels escriptors, els gustos dels lectors i el privilegi inqüestionable

de ser en un país en el qual les llibreries i les biblioteques gaudeixen d'una oferta impensable en moltíssims altres llocs del món, literàriament, això que ens passa, no ens passa pas per raons literàries.

NO HI HA prou arguments artístics per pensar que la nostra literatura, com fan altres tradicions literàries de les quals bevem (l'americana, la mexicana, la francesa, la britànica, l'índia, la castellana, l'argentina...), no pugui ser incloent, comuna i amb un grau sa de nacionalisme. Una literatura amb curiositat per ella mateixa, que inclogui amb normalitat allò que arriba de fora, que dialogui, que es reflecteixi i que s'enfronti a altres idiomes i altres tradicions al mateix temps que assumeixi, sense vergonya, un tronc comú.

Més enllà de la política i de les conviccions personals, i amb un interès per la literatura nacional poderós i compacte. Però no. No passa. Sinó que molts escriptors expliquen que mai no llegeixen literatura en llengua catalana, alguns editors (en català i en castellà) afirmen que mai no troben res de bo escrit en català, les cultures amb les quals convivim sovint fomenten la convicció que som una literatura de segona i un bon nombre de lectors diuen que estan cansats d'una literatura que pressuposen que s'està fent, però que en realitat desconeixen.

I jo no ho entenc. Perquè: ¿què voleu? Em fa mal el cor de pensar que estem passant per alt alguns escriptors formidables. I és per això que, de debò, de debò, voldria saber a qui ens referim quan diem que la literatura en llengua catalana és dolenta, què hem llegit i què és el que busquem. Què és això que estem convençuts que no ens agrada. ≡

Esriptora.

En seu vacant

El poder de mirar pel forat del pany

JOSEP MARIA
Fonalleras

Caldria que ens formuléssim una pregunta no gens innocent. ¿Aquell que paga l'espionatge o l'assessorament en la comunicació estratègica intenta aconseguir dades desconegudes de la víctima o es conforma amb la constatació d'allò que ja sabia? Podem parlar de la directiva del Barça o de l'informe de la Generalitat sobre la premsa. Ambdós –pel que en sabem– s'assemblen en un

aspecte ben curiós. Són informes a l'entorn de l'obvietat per a la redacció dels quals no ha calgut disposar de cap detectiu amb pedigrí. Podien haver estat redactats per estudiants de detectiu en pràctiques. ¿Per què? Perquè diuen el que els instigadors dels informes ja coneixien o es pensaven conèixer.

Seria preocupant i terrible que d'aquestes evidències en sortís una calúmia en forma de xantatge o un intent de reeducació a l'estil xinès, però –no fem riure– aquest no és el cas. ¿Quin és, doncs, l'argument que, tot i això, ens fa pensar que l'espionatge i l'assessorament són pràctiques perverses? La capacitat d'encarregar-los, el fet d'asseure's al despatx i rebre els dossiers amb una

certa litúrgia de sèrie negra, el plaer d'haver compartit les conclusions amb un cercle reduït, el poder del secret, la sensació d'autoritat que es desprèn de l'ordre emesa. Més enllà d'aquesta autocomplença, de la reafirmació en les pròpies intuïcions, ¿què en queda?

Ja ho deia **Pia**: «En tot cas, l'error és inicial, i l'error consisteix a mirar pels forats dels panys. Val més no mirar mai per aquesta classe de forats. La posició és incomodíssima. Conté, a més, massa passió de curiositat per a no ser molt arriscada». Aquí, el risc no és la curiositat sinó la sensació d'estupefacció que creix i que recorre l'espina de qui observa (tots nosaltres) com l'espia (un beneit) mira justament per aquest forat. ≡

SALVADOR
SABRIÀ

BCN

Confidencial

●●●
ERC I LA FOTO

Als dirigents polítics els preocupa molt sortir a la foto. I com més significativa sigui la instantània, millor. Ja ho va demostrar **Artur Mas** amb l'encaixada de mans amb **Rodríguez Zapatero** a la Moncloa que va servir per desencallar el debat de l'Estatut. Ara, qui busca la foto és ERC, que vol demostrar la força dels seus tres vots al Congrés en un moment de debilitat del PSOE. Curiosament, qui els pot igualar la festa és el PNB (sis diputats), a canvi de l'estabilitat en les institucions que encara governa en minoria al País Basc. De rebot, els nacionalistes bascos acentarien així els seus aliats de CiU, al restar protagonisme als seus competidors.

●●●
POCA MEMÒRIA

Quan la Sindicatura de Comptes va recordar que el 2002 ja havia detectat anomalies al Palau de la Música, molt pocs diputats van recordar que s'havia discutit al Parlament. Ni tan sols diversos membres dels que van assistir a la reunió de la comissió.

El bitllet

JOAQUIM
Montclús

Assignatura pendent

Amb la posada en marxa de la Ciutat de la Justícia s'ha netejat la cara exterior del sistema judicial, però no s'ha fet igual amb els continguts. Des del començament del nou període democràtic es va fer un gran esforç per modernitzar i encaixar l'Exèrcit en el sistema polític vigent, però no s'ha actuat així amb la justícia. Malgrat que moltes vegades s'amaga, el sistema judicial actual és un dels serveis públics més mal qualificats pels ciutadans. Sovint, els mitjans de comunicació es fan ressò del mal funcionament de la justícia amb protestes i vagues de jutges que demanen més mitjans materials i personals, dictàmens de sentències contradictòries, expedients que passen mesos i anys sense resoldre, etcètera. Per totes aquestes raons, els ciutadans, en diverses enquestes, qualifiquen la justícia com a lenta, ineficaç, arbitrària i incoherent.

Els diversos ministres que se succeïxen sempre prometen, com ara, millorar i modernitzar la justícia, però al final sempre resta com l'assignatura pendent. Un bon sistema judicial és sinònim d'un alt nivell de democràcia. ≡

Historiador.

Fundador: ANTONIO ASENSIO PIZARRO.
President: Antonio Asensio Mosbah.
President de la Comissió Executiva: Juan Llopart Pérez.
Director General: Conrado Carnal.
Director Editorial i de Comunicació: Miguel Àngel Liso.
Directors d'Àrea:
Prensa: Enrique Simarro.
Comercial i Publicitat: Pablo San José.
Llibres i Plantes d'impressió: Román de Vicente.
Revistes: Marta Ariño.
Recursos: David Casanovas.

EDICIONES PRIMERA PLANA:

Director General: Enrique Simarro.
Directors: J. Garçon (comercial), D. Segura (màrqueting), M. Fañanàs (r. externes), J. L. Busquets (tresoreria), J. Sicart (administració), L. M. Blasco (sistemes d'edició), K. Olivier (tecnologies), M. Moya (producció).
Impressió: Gráficas de Prensa Diaria.
Director: L. Miranda. **Distribució:** Logística de Medios Catalunya S.L. Consell de Cent, 425-427, 3ª planta. 08009, Barcelona. T: 93 265 53 53. Fax: 93 484 37 48.
Publicitat: Zeta Gestión de Medios. **Dir. general:** P. San José. **Director comercial:** S. Germán. Consell de Cent, 425-427, 6a planta; 08009 Barcelona. T: 93 265 53 53. O'Donnell, 12. 28009 Madrid. T: 91 586 97 00.

